पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको परिचय

नेपाल सरकार

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

परिचय

पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री तथा सन्दर्भ सामग्रीसम्बन्धी नीति, मापदण्ड तथा प्रारूप निर्माण, सामग्री विकास, परिमार्जन तथा अद्यावधिकका लागि प्राज्ञिक तथा प्राविधिक कार्य गर्ने प्राज्ञिक केन्द्र हो । यस केन्द्रबाट विकसित, परिमार्जित र परिवर्तित सामग्रीको प्रभावकारी कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अध्ययन, अनुसन्धान, पृष्ठपोषण सङ्कलन, सामग्री विकास तथा सुधारका साथै विभिन्न उद्देश्यमा आधारित भई कार्यशाला, गोष्ठी, सेमिनार, छलफल, अन्तरक्रिया, अभिमुखीकरण, प्रबोधीकरण जस्ता कार्य गर्छ । राष्ट्र र राष्ट्रियताप्रति निष्ठावान्, सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका मूल्य मान्यताप्रति प्रतिबद्ध, स्वाभिमानी, सामाजिक तथा सांस्कृतिक विविधतालाई सम्मान गर्ने, चरित्रवान्, नैतिकवान् एवम् जिम्मेवार, श्रमप्रति सम्मान एवम् सकारात्मक सोच भएका, रोजगार तथा स्वरोजगारउन्मुख, उत्पादनमुखी, उद्यमशील, सिपयुक्त, वैज्ञानिक सुझबुझ भएका तथा अनुसन्धानमुखी नागरिक तयारका लागि आधारस्तम्भका रूपमा रहेको विद्यालय शिक्षालाई समतामूलक, समावेशी, न्यायपूर्ण र समाजवादउन्मुख राष्ट्र निर्माणमा सहयोगी बनाउँदै समसामयिक, विद्यार्थीकेन्द्रित, व्यावहारिक र विश्व परिवेशमा प्रतिस्पर्धी बनाउन यो केन्द्र दृढ सङ्कल्पित छ । वि.सं. २०२८ साल भाद्र ५ गते यस केन्द्रको स्थापना भएको हो । रा.प.प्रथम श्रेणी (शिक्षा सेवा) का प्रमुखसहित हाल यस केन्द्रमा ५५ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहेको छ । यस केन्द्रको कार्यालय सानोठिमी, भक्तपुरमा रहेको छ ।

दूरदृष्टि

सामाजिक रूपान्तरणप्रति प्रतिबद्ध, गुणस्तरयुक्त, स्वरोजगारमुखी, सिर्जनशील, विश्व परिवेशका आवश्यकता तथा चुनौती सामना गर्न सक्षम, अधिकार र कर्तव्यप्रति सजग असल नागरिक तयार पार्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तकलगायतका पाठ्यसामग्री, शैक्षिक सामग्री तथा सन्दर्भ सामग्री विकास गर्नका लागि प्राज्ञिक केन्द्रका रूपमा विकसित स्वरूप धारण गर्न' पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको दूरदृष्टि रहेको छ ।

उद्देश्य

१. विद्यालय तहका पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षिक सामग्री तथा सन्दर्भ सामग्री विकास, परिमार्जन, अद्यावधिक र मूल्याङ्कनसम्बन्धी नीतिगत कार्य गर्नु
२. स्वीकृत नीतिअनुसार पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री तथा सन्दर्भ सामग्री विकास, परिमार्जन, अद्यावधिक एवम् अभिलेखीकरण गर्नु
३. विद्यालय शिक्षाको शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री तथा सन्दर्भ सामग्रीको अभिमुखीकरण तथा प्रबोधीकरण गर्नु
४. पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षिक सामग्री तथा सन्दर्भ सामग्रीको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरोकारवाला पक्षसँग समन्वय र क्षमता अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्य गर्नु

५. विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर मानक निर्धारण गर्नु
६. विद्यार्थी मूल्याङ्कनसम्बन्धी ढाँचा, स्वरूप तथा नमुना विकास गरी कार्यान्वयनका लागि सहयोग गर्नु
७. विद्यालय शिक्षाका लागि स्थानीय ज्ञान, सिप तथा प्रविधिको समुचित उपयोग र प्रवर्धन गर्नु

प्रमुख कार्य

१. राष्ट्रिय पाठ्यक्रम विकास तथा मूल्याङ्कन परिषद्को सचिवालयसम्बन्धी कार्य
२. विद्यालय शिक्षाका लागि राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप विकास तथा पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री, सन्दर्भ सामग्री, विद्यार्थी मूल्याङ्कनसम्बन्धी गुणस्तर मापदण्ड निर्धारण
३. पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री र सन्दर्भ सामग्री विकास, परिमार्जन, अद्यावधिक एवम् अभिलेखीकरण
४. पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री र सन्दर्भ सामग्रीसम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, पृष्ठपोषण सङ्कलन, कार्यशाला, गोष्ठी, सेमिनार, छलफल, अन्तरक्रिया, अभिमुखीकरण तथा प्रबोधीकरण
५. लेखक, विषय विज्ञ, विषय समितिका पदाधिकारीलगायतको क्षमता विकास
६. प्रदेश तथा स्थानीय तहसँग पाठ्यक्रमसम्बद्ध क्रियाकलापमा समन्वय, क्षमता विकास र प्राविधिक सहयोग र सहजीकरण
७. पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री तथा विद्यार्थी मूल्याङ्कनसम्बन्धी मापदण्ड र कार्यढाँचा विकास
९. विद्यार्थी मूल्याङ्कन नीति, प्रारूप, कार्यढाँचा र नमुना सामग्री विकास, परिमार्जन, अद्यावधिक एवम् अभिलेखीकरण
१०. विद्यालय शिक्षाको मान्यता तथा समकक्षता र प्रमाणीकरण
११. बहुपाठ्यपुस्तक एवम् पाठ्यसामग्रीको अनुमति तथा स्वीकृति
१२. स्थानीय पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षिक सामग्री तथा सन्दर्भ सामग्री विकासमा समन्वय र क्षमता विकास
१३. मातृभाषा, संस्कृत तथा परम्परागत शिक्षाका पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री, सन्दर्भ सामग्री, विद्यार्थी मूल्याङ्कनसम्बन्धी कार्य
१४. पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, शैक्षणिक सामग्री, सन्दर्भ सामग्री र विद्यार्थी मूल्याङ्कनसम्बद्ध कार्यका लागि सङ्घसंस्था समन्वय
१५. प्रारम्भिक बाल विकास तथा शिक्षा, अनौपचारिक तथा समावेशी शिक्षासम्बन्धी कार्य

पाठ्यक्रम विकास केन्द्रका शाखा

१. आन्तरिक प्रशासन शाखा
२. आर्थिक प्रशासन शाखा
३. योजना तथा कार्यक्रम शाखा

४. समन्वय तथा प्रकाशन शाखा

५. भाषा शिक्षा शाखा

६. सामाजिक अध्ययन शाखा

७. गणित तथा विज्ञान शाखा

८. व्यावसायिक शिक्षा शाखा

९. प्रारम्भिक बालशिक्षा तथा वैकल्पिक शिक्षा शाखा

१०. कानुन, मानविकी, वाणिज्य र व्यवस्थापन शाखा

११. मान्यता, समकक्षता तथा मूल्याङ्कन शाखा

राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ अनुसार तयार भएका विद्यालय तहका पाठ्यक्रम संरचना

क्र.स.	सिपका क्षेत्र	सिप	वार्षिक समय (घण्टामा)
१.	आधारभूत सिप सिकाइका क्षेत्र	(क) शारीरिक सिप (ख) संवेगात्मक सिप (ग) सामाजिक, सांस्कृतिक र नैतिक सिप (घ) बौद्धिक तथा मानसिक सिप (ङ) स्वास्थ्य, पोषण, सुरक्षा र वातावरण सिप (च) सिर्जनात्मक सिप	३८४
२.	विषयगत सिप सिकाइका क्षेत्र	(क) भाषिक सिप (ख) पूर्वगणितीय सिप (ग) दृश्यकला, कार्यतरिका र सिर्जनशीलता (घ) वरपरको वातावरण (ङ) सामाजिक सिप	१९२
	जम्मा		५७६

आधारभूत तह (कक्षा १–३)

क्र.स.	विषय सम्बन्धी क्रियाकलाप	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	भाषिक सिप विकाससम्बन्धी क्रियाकलाप (नेपाली)	५	१६०
२.	भाषिक सिप विकाससम्बन्धी क्रियाकलाप (अङ्ग्रेजी)	४	१२८
३.	गणितीय सिप विकास सम्बन्धी क्रियाकलाप (गणित)	४	१२८
४.	विज्ञान, स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षा, सामाजिक अध्ययन, चारित्रिक विकास तथा सिर्जनात्मक कलासम्बन्धी क्रियाकलाप (सेरोफेरो)	८	२५६

५.	मातृभाषिक सिप तथा स्थानीय विषयवस्तुसम्बन्धी क्रियाकलाप	५	१६०
	जम्मा	२६	८३२

द्रष्टव्य : संस्कृत, गुरुकुल, गोन्पा/विहार, मदर्सा, मुन्धुम जस्ता संस्कृत तथा परम्परागत शिक्षाको प्रारम्भिक शिक्षा (कक्षा १-३) लाई एकीकृत सिद्धान्तअनुरूप साधारण शिक्षाकै समकक्षी शिक्षा प्रदान गरिने छ ।

आधारभूत तह (कक्षा ४-५)

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी	५	१६०
३.	गणित	५	१६०
४	विज्ञान तथा प्रविधि	५	१६०
५.	सामाजिक अध्ययन तथा मानवमूल्य शिक्षा	५	१६०
६.	स्वास्थ्य, शारीरिक तथा सिर्जनात्मक कला	३	९६
७.	मातृभाषा वा स्थानीय विषय	४	१२८
	जम्मा	३२	१०२४

द्रष्टव्य : संस्कृत, गुरुकुल, गोन्पा/विहार, मदर्सा, मुन्धुम जस्ता संस्कृत तथा परम्परागत शिक्षाको प्रारम्भिक शिक्षा (कक्षा ४-५) लाई एकीकृत सिद्धान्तअनुरूप साधारण शिक्षाकै समकक्षी शिक्षा प्रदान गरिने छ ।

आधारभूत तह (कक्षा ६-८)

साधारण शिक्षा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी	५	१६०
३.	गणित	५	१६०
४	विज्ञान तथा प्रविधि	५	१६०
५.	सामाजिक अध्ययन तथा मानवमूल्य शिक्षा	५	१६०
६.	स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा	३	९६
७.	मातृभाषा वा स्थानीय विषय वा संस्कृत भाषा	४	१२८
	जम्मा	३२	१०२४

संस्कृत/गुरुकुल/वेद विद्याश्रम शिक्षा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी/संस्कृत रचना	५	१६०

३.	गणित	५	१६०
४	विज्ञान तथा प्रविधि/संस्कृत व्याकरण	५	१६०
५.	सामाजिक अध्ययन तथा मानवमूल्य शिक्षा/कर्मकाण्ड	५	१६०
६.	वेद वा नीतिशास्त्र	३	९६
७.	संस्कृत भाषा	४	१२८
	जम्मा	३२	१०२४

द्रष्टव्य : *सामाजिक अध्ययन तथा मानवमूल्य शिक्षा विषयलाई संस्कृत शिक्षा विषयको विषयवस्तुलाई समेत अनुकूलन गरी सम्बन्धित भाषामा नै पठनपाठन गर्न सकिने छ ।*

गोन्पा तथा विहार/मदर्सा शिक्षा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी	५	१६०
३.	गणित	५	१६०
४	विज्ञान तथा प्रविधि	५	१६०
५.	सामाजिक अध्ययन तथा मानवमूल्य शिक्षा	५	१६०
६.	भोट भाषा वा पाली भाषा वा संस्कृत वा अन्य भाषा	३	९६
	उर्दू भाषा		
७.	स्थानीय विषय वा बौद्ध शिक्षा वा सम्भोटा व्याकरण वा अन्य	४	१२८
	आचार शिक्षा (दिनियात)/कुरान (अरेबिक)		
	जम्मा	३२	१०२४

द्रष्टव्य : *सामाजिक अध्ययन विषयलाई सम्बन्धित परम्परागत शिक्षा विषयको विषयवस्तुलाई समेत अनुकूलन गरी सम्बन्धित भाषामा नै पठनपाठन गर्न सकिने छ ।*

माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०)

साधारण शिक्षा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी	५	१६०
३.	गणित	५	१६०

४	विज्ञान तथा प्रविधि	५	१६०
५.	सामाजिक अध्ययन	४	१२८
६.	ऐच्छिक प्रथम	४	१२८
७.	ऐच्छिक द्वितीय	४	१२८
	जम्मा	३२	१०२४

संस्कृत/गुरुकुल/वेद विद्याश्रम शिक्षा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी/संस्कृत रचना	५	१६०
३.	गणित	५	१६०
४	विज्ञान तथा प्रविधि/वेद/नीतिशास्त्र	५	१६०
५.	संस्कृत भाषा तथा व्याकरण	४	१२८
६.	ऐच्छिक प्रथम	४	१२८
७.	ऐच्छिक द्वितीय	४	१२८
	जम्मा	३२	१०२४

द्रष्टव्य :

१. वेद भन्नाले शुक्लयजुर्वेद वा सामवेद वा ऋग्वेद वा अथर्ववेदमध्ये कुनै एक विषय छनोट गर्नुपर्ने छ ।

२. ऐच्छिक प्रथम विषयमा कर्मकाण्ड, फलित ज्योतिष, योग शिक्षा, वास्तुशास्त्र, आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा र ऐच्छिक गणित विषयमध्ये एक विषय छनोट गर्नुपर्ने छ ।

३. ऐच्छिक द्वितीय पत्रमा संस्कृतका शास्त्रीय विषयमध्ये कुनै एक विषय छनोट गर्नुपर्ने छ । तर विज्ञान तथा प्रविधि विषयको सट्टामा वेद विषयको छनोट गरेमा ऐच्छिक द्वितीयमा वेद विषय छनोट गर्न पाइने छैन ।

गोन्पा/मदर्सा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी	५	१६०
३.	गणित	५	१६०
४	विज्ञान तथा प्रविधि	५	१६०
५.	सामाजिक अध्ययन	४	१२८
६.	ऐच्छिक प्रथम	४	१२८
७.	ऐच्छिक द्वितीय	४	१२८
	जम्मा	३२	१०२४

द्रष्टव्य :

१. *सामाजिक अध्ययन विषयलाई सम्बन्धित परम्परागत शिक्षा विषयको विषयवस्तुलाई समेत अनुकूलन गरी सम्बन्धित भाषामा नै पठनपाठन गर्न सकिने छ ।*

२. *गोन्पा शिक्षाको ऐच्छिक विषयको रूपमा साधारण शिक्षाका ऐच्छिक विषयका अतिरिक्त भोट भाषा र बौद्ध शिक्षा पठनपाठन गर्न सकिने छ ।*

३. *मदर्सा शिक्षाको ऐच्छिक विषयका रूपमा साधारण शिक्षाको ऐच्छिक विषयका अतिरिक्त अरेबिक भाषा साहित्य र व्याकरण, उर्दू भाषा साहित्य र व्याकरण एवम् दिनियात विषय पठनपाठन गर्न सकिने छ ।*

माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२)

साधारण शिक्षा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	३	९६
२.	अङ्ग्रेजी	४	१२८
३.	गणित वा सामाजिक अध्ययन तथा जीवनोपयोगी शिक्षा	५	१६०
४	ऐच्छिक प्रथम	५	१६०
५.	ऐच्छिक द्वितीय	५	१६०
६.	ऐच्छिक तृतीय	५	१६०
	जम्मा	२७	८६४
७.	थप ऐच्छिक	५	१६०

संस्कृत/गुरुकुल/वेद विद्याश्रम शिक्षा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	३	९६
२.	अङ्ग्रेजी/संस्कृत रचना	४	१२८
३.	गणित वा सामाजिक अध्ययन तथा जीवनोपयोगी शिक्षा	५	१६०
४	संस्कृत भाषा तथा व्याकरण	५	१६०
५.	ऐच्छिक प्रथम	५	१६०
६.	ऐच्छिक द्वितीय	५	१६०
	जम्मा	२७	८६४
७.	थप ऐच्छिक	५	१६०

गोन्पा/मदर्सा

क्र.स.	विषय	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	३	९६
२.	अङ्ग्रेजी/बौद्ध शिक्षा/उर्दू व्याकरण र साहित्य	४	१२८
३.	गणित वा सामाजिक अध्ययन तथा जीवनोपयोगी शिक्षा	५	१६०
४	ऐच्छिक प्रथम (बौद्ध दर्शन/कुरान)	५	१६०
५.	ऐच्छिक द्वितीय (ज्योतिष, भैषज्य, शिल्प विद्या, बौद्ध कर्मकाण्ड, कम्प्युटर)/(हदिस र असुले हदिस)	५	१६०
६.	ऐच्छिक तृतीय (अङ्गेजी, जापानिज, चाइनिज, पाली भाषा, भोट भाषा, संस्कृत रचना)/(मिरास विज्ञान)	५	१६०
	जम्मा	२७	८६४
७.	थप ऐच्छिक	५	१६०

माध्यमिक (कक्षा ९-१२) प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाको पाठ्यक्रम संरचना

१. बाली विज्ञान

(क) बाली विज्ञान (कक्षा ९-१०)

क्र.स.	विधागत विषय	कक्षा ९	कक्षा १०
१.	प्रथम	Agriculture Extension and Computer Science	Industrial Entomology and Fish Culture
२.	द्वितीय	Principle of Agronomy	Food Crop Production
३.	तृतीय	Basic Horticulture	Horticultural Crop Production
४.	चतुर्थ	Plant Protection	Floriculture and Nursery Management

(ख) बाली विज्ञान (कक्षा ११–१२)

क्र.स.	प्राज्ञिक विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	जीवशास्त्र	जीवशास्त्र
२.	द्वितीय	रसायनशास्त्र	रसायनशास्त्र
३.	तृतीय	भौतिकशास्त्र	गणित
विधागत विषय			
१.	प्रथम	Farm Machinery and Seed Technology	Industrial Crop Production
२.	द्वितीय	Soil Fertility and Nutrient Management	Plant Pathology and Mushroom Production
३.	तृतीय	Commercial Fruit Crop Production and Post-Harvest Technology	Agri- Economics
४.	चतुर्थ	Agricultural Entomology	Vegetable and Medicinal Plant Production

२. पशु विज्ञान

(क) पशु विज्ञान (कक्षा ९–१०)

क्र.स.	विधागत विषय	कक्षा ९	कक्षा १०
१.	प्रथम	Veterinary Extension and Computer Science	Veterinary Laboratory Technology
२.	द्वितीय	General LPM (Livestock Production and Management) and Fodder Production	Dairy Product Technology
३.	तृतीय	Veterinary Anatomy and Physiology	Aquaculture and Fisheries
४.	चतुर्थ	Animal Health –I	Animal Health –II

(ख) पशु विज्ञान (कक्षा ११-१२)

क्र.स.	प्राज्ञिक विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	जीवशास्त्र	जीवशास्त्र
२.	द्वितीय	रसायनशास्त्र	रसायनशास्त्र
३.	तृतीय	भौतिकशास्त्र	गणित
विधागत विषय			
१.	प्रथम	Ruminants Production and Management	Non-Ruminants Production and Management
२.	द्वितीय	Animal Nutrition	Meat Science and Technology
३.	तृतीय	Veterinary Pharmacology Technology	Genetics and Animal Breeding
४.	चतुर्थ	Commercial Poultry Farming	General Surgery and Radiology

३. इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ

(क) इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ (कक्षा ९-१०)

क्र.स.	विधागत विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	Computer Application	Electrical Machine
२.	द्वितीय	Basic Electrical Engineering	Basic Electronics
३.	तृतीय	Engineering Drawing	Electrical Instalation and Maintenance
४.	चतुर्थ	Basic Electrical Instalation and Workshop Technology	Utilazation of Electrical Energy

(ख) इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ (कक्षा ११-१२)

क्र.स.	प्राज्ञिक विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	गणित	गणित
२.	द्वितीय	रसायनशास्त्र	रसायनशास्त्र

३.	तृतीय	भौतिकशास्त्र	भौतिकशास्त्र
विधागत विषय			
१.	प्रथम	Electrical Measurement and Instruments	Switch Gear and Protection
२.	द्वितीय	Electrical Instalation, Estimation and Circuit Design	Renewable Energy System
३.	तृतीय	Electrical Power System	Electrical CAD and Based Design
४.	चतुर्थ	Repair and Maintenance of Electrical Equipments	Power Transmisson and Distribution

४. सिभिल इन्जिनियरिङ

(क) सिभिल इन्जिनियरिङ (कक्षा ९–१०)

क्र.स.	विधागत विषय	कक्षा ९	कक्षा १०
१.	प्रथम	Computer and Drawing	Building Construction and Drawing
२.	द्वितीय	Water Supply and Sanitary Engineering	Highway Engineering
३.	तृतीय	construction Technology and Workshop	Engineering Surveying- I
४.	चतुर्थ	Water Resource Engineering	Estimating, Costing and supervision – I

(ख) सिभिल इन्जिनियरिङ (कक्षा ११–१२)

क्र.स.	प्राज्ञिक विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	गणित	गणित
२.	द्वितीय	रसायनशास्त्र	रसायनशास्त्र
३.	तृतीय	भौतिकशास्त्र	भौतिकशास्त्र
विधागत विषय			
१.	प्रथम	Geo-technical Engineering	Mechanics of Structure

२.	द्वितीय	Estimating, Costing and supervision- II	Fluids Mechanic
३.	तृतीय	Engineering Surveying- II	RCC Structure
४.	चतुर्थ	Applied Mechanics	Construction Management

५. कम्प्युटर इन्जिनियरिङ

(क) कम्प्युटर इन्जिनियरिङ (कक्षा ९-१०)

क्र.स.	विधागत विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	Programming principal & concept in C Language	Data structure & OOP concept using c++
२.	द्वितीय	Fundamentals of computer and Application	computer Hardware, Electronics Repair & Maintenance
३.	तृतीय	Fundamentals of electro-system	Data Based Management System
४.	चतुर्थ	Website design	Digital design & Microprocessor

(ख) कम्प्युटर इन्जिनियरिङ (कक्षा ११-१२)

क्र.स.	प्राज्ञिक विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	गणित	गणित
२.	द्वितीय	रसायनशास्त्र	रसायनशास्त्र
३.	तृतीय	भौतिकशास्त्र	भौतिकशास्त्र
विधागत विषय			
१.	प्रथम	Programming in Java	Visual Programming
२.	द्वितीय	Computer Organization & Architecture	Computer Network
३.	तृतीय	Operating System	Contemporary Technology

४.	चतुर्थ	Web & Mobile Application Development	Software Engineering and Project

६. सङ्गीत शिक्षा

(क) सङ्गीत शिक्षा (कक्षा ९-१०)

क्र.स.	विधागत विषय	कक्षा ९	कक्षा १०
१.	प्रथम	शास्त्रीय सङ्गीत	शास्त्रीय सङ्गीत
२.	द्वितीय	नेपाली लोक सङ्गीत	नेपाली लोक सङ्गीत
३.	तृतीय	पाश्चात्य सङ्गीत	पाश्चात्य सङ्गीत
४.	चतुर्थ	ऐच्छिक विषयहरू मध्ये कुनै एक (गायन, वादन र नृत्य) प्रचलित ने पाली सङ्गीत	ऐच्छिक विषयहरू मध्ये कुनै एक (गायन, वादन र नृत्य) प्रचलित नेपाली सङ्गीत

(ख) सङ्गीत शिक्षा (कक्षा ११-१२)

(क) सङ्गीत शिक्षा (कक्षा ९-१०)

क्र.स.	विधागत विषय	कक्षा ९	कक्षा १०
१.	प्रथम	शास्त्रीय सङ्गीत	शास्त्रीय सङ्गीत
२.	द्वितीय	नेपाली लोक सङ्गीत	नेपाली लोक सङ्गीत
३.	तृतीय	पाश्चात्य सङ्गीत	पाश्चात्य सङ्गीत

(ख) सङ्गीत शिक्षा (कक्षा ११-१२)

क्र.स.	प्राज्ञिक विषय	कक्षा ११	कक्षा १२
१.	प्रथम	मानवमूल्य शिक्षा	मानवमूल्य शिक्षा
२.	द्वितीय	कम्प्युटर विज्ञान	कम्प्युटर विज्ञान
३.	तृतीय	संस्कृति	संस्कृति
विधागत विषय			
१.	प्रथम	शास्त्रीय सङ्गीत	शास्त्रीय सङ्गीत
२.	द्वितीय	नेपाली लोक सङ्गीत	नेपाली लोक सङ्गीत

३.	तृतीय	पाश्चात्य सङ्गीत	पाश्चात्य सङ्गीत
४.	चतुर्थ	प्रचलित नेपाली गायन, वादन र नृत्यमध्ये कुनै एक	प्रचलित नेपाली गायन, वादन र नृत्यमध्ये कुनै एक

द्रष्टव्य : विगतमा राष्ट्रिय पाठ्यक्रम विकास तथा मूल्याङ्कन परिषद्ले स्वीकृत गरेका प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाका माथि उल्लिखित विषयबाहेकका हस्पिटालिटी म्यानेजमेन्ट, अटोमोबाइल/मेकानिकल इन्जिनियरिङ, खेलकुद शिक्षा, ललितकला, वन विज्ञान, पब्लिक हेल्थ शिक्षालगायतका पाठ्यक्रम विकास गर्दै लगिने छ ।

केन्द्रको दरवन्दि तेरिज

क्र.स.	पदको नाम	श्रेणी/स्तर	सेवा	समूह	उपसमूह	दरबन्दी
१.	महानिर्देशक	रा.प. प्रथम	शिक्षा	शि.प्र.		१
२.	निर्देशक	रा.प. द्वितीय	प्रशासन	सा.प्रशासन		१
३.	निर्देशक	रा.प. द्वितीय	शिक्षा	शि.प्र.		९
४.	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	सा.प्रशासन		१
५.	लेखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	लेखा		१
६.	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	निरीक्षण	४
७.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	अङ्ग्रेजी	३
८.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	गणित	२
९.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	विज्ञान	२
१०.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	सामाजिक	२
११.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	नेपाली	३
१२.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	संस्कृत	१
१३.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	शारीरिक	१
१४.	पाठ्यक्रम अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	शि.प्र.	व्यवसायिक	१
१५.	कला अधिकृत/चित्रकला	रा.प. तृतीय	शिक्षा	कला	चित्रकला	१
१६.	पुस्तकालय अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	पु.वि.		१

१७.	अर्थशास्त्री	रा.प. तृतीय	विविध			१
१८.	कानुन अधिकृत	रा.प. तृतीय	न्याय	कानुन		१
१९.	श्रव्यदृष्य अधिकृत	रा.प. तृतीय	विविध			१
२०	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प. तृतीय	विविध			१
२१.	नायव सुब्बा	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन	सा.प्रशासन		३
२२.	लेखापाल	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन	लेखा		१
२३.	प्राविधिक सहायक	रा.प.अनं. प्रथम	शिक्षा	शि.प्र.		२
२४	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं. प्रथम	विविध			३
२५.	भा.स.चा./ह.स.चा	श्रेणिविहिन	प्रशासन			३
२६.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणिविहिन	प्रशासन			५
कुल पद सङ्ख्या						५५

केन्द्रको सम्पर्क :

सूचना अधिकारी : ०१६६३४९१६

वेबसाइट : www.moecdc.gov.np

इमेल : info@moecdc.gov.np

सम्पर्क फोन : ०१६६३५०४६, ०१५६३९१२२, ०१६६३४३७३